

SAMOBORSKI LIST

Glasiilo za promicanje lokalnih interesa.

„Samoborski list“ izlazi 1. i 15. u mjesecu.
PRETPLATA na cijelu godinu stoji K 4.—, na po godinu K 2.—, a na četvrt godinu K 1.—. S poštom stoji 48 filira na godinu više, a u Americi K 1.40 na godinu više. Pojedini broj stoji 20 filira.

Odgovorni urednik: Dr. Mijo Juratović.

Uprava i otpravništvo nalazi se u „Samoborskoj tiskari“ S. Seka, trg Leopolda Salvatora.

OGLESE prima uprava, a plaća se za petlini redak u redakcijskom dijelu po 20 fil. u oglasnom 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvršćuju, daje se znatan popust. Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“. Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

Godina III.

U Samoboru, 15. veljače 1908.

Broj 4.

Jedna ružna pojava.

Poznato je, da se kapara daje nakon što je sklopljena stanovita pogodba, kao znak, da je ova zaista utanačena. Ma da nije za valjanost same pogodbe nužna kapara, ipak se njeno podavanje, napose kod našeg seljaka, tako udomilo, te ovaj drži samu pogodbu naprosto nevaljalom, ako nije dana kapara.

Da se to događa kod sklapanja pogodbe poznato je i naravno, ali da se ovo zbiva kod sklapanja brakova, pak i u našem kotaru, valja da nas malo tko zna. A ipak je tako. Imao sam prilike mnogoput čuti iz ustiju samih mladenaca, seljaka, gdje su govorili, da je kapara pružena, pak da stranke ne mogu više da izbjegnu. Čudno je, da tu kaparu, koja sastoji samo u novcu, jednom daje mladenac, a drugda mladenka. Smatra je pak naš seljak kaparom u pravom smislu te riječi, jer drži, da stranka, koja kaparu daje, a poslije odustane od ženidbe, gubi danu kaparu.

Da ovo nije bajka, dokazuje više slučajeva. Neki već prosjedi mladenac zaprosio je jednako prosjedu mladenku, i ova mu je, kad ju je isprosio dala kaparu. No kasnije se ujedared predomislila i ostavila svoga mladenca. Mladenac taj tvrdi, da ga je njegova nesudjena mladenka ostavila bez svakog razloga i ne će da joj vrati kaparu. Tumači, da i kupac volova, koji bezrazložno odustane od kupoprodaje, gubi danu kaparu. Sud je bio dakako drugog mišljenja, pak se mladenac nemilo začudio, kad je morao tu tobožnju kaparu svojoj nesudjenici da povraća.

Visina same kapare nije određena, ali je ipak odlučna kod biranja budućeg muža ili žene, jer označuje materijalnu jakost stranke, koja je kaparu dala. Događa se, da mladenac voli i danu kaparu izgubiti, ako dobije od druge mladenke veću kaparu. Tako se zbilo te je jedan malodobni mladenac seljačkoga staleža iznajprije izmolio ženidbenu dozvolu za jednu mladenku, a 14 dana iza toga opet došao da traži ženidbenu dozvolu za drugu mladenku. Razjasnio je to jednostavno time, da je ova potonja odmah brojila znatno veću kaparu negoli ona prva.

I predživot se mladenkin dade lako pokriti dobrom kaparom, te je tako mlada kadra konkurirati svakoj drugoj mladenki čiste prošlosti, ako ova nema isto tako jake ili još jače kapare. Vrlo se rijetko opaža, da je ovaki brak pošljedak međusobne ljubavi, jer inače ne bi bilo moguće, da mladenac, koji je napadno nesimpatična oblička, uzima lijepu i simpatičnu mladenku, i obratno. Zle se posljedice ovako udruženih brakova pokazuju u prerasnim oblicima. Ta sasvim je prirodno, da prosto kupovanje buduće žene ne može da stvara zdrave osnovice za bračni i budući obiteljski život.

Vrlo česti slučajevi tvorne zlostave medju bračnim drugovima, gdje žena pače dolazi tražiti zaštitu suda protiv zlostava, što ih trpi od svog muža, pošljedica je pomenutih brakova, koji su sklopljeni bez ljubavi, ili barem međusobna poštivanja. Slučajevi, gdje žena poslije nekoliko mjeseci bježi od svog muža, tako te ovaj dolazi tražiti, da mu se žena po sudu vrati, jednako je samo pošljedak takova braka,

što je utanačen na način, što smo ga naprijed istakli.

Zadiru posljedice ovakih brakova i u sam obiteljski život, gdje radjaju kud i kamo žalostnijim pojavama negoli su netom pomenute. Dijete, koje vidi, gdje otac bije mater, ne može da steče ljubavi i štovanja za svog oca, pak nije čudo, da kad doraste, digne ruku na svog vlastitog hranitelja; što se na žalost dosta često dešava. Veoma često tuži otac, sin bude osudjen, i time je jednim časom rastrovan cijeli obiteljski život, i više u njem nema mira ni sreće.

Ovo sam naveo, da upozorim zvane faktore na jedan gadan i čovjeka nedostojan način sklapanja brakova, pak da zgodni narod pouče i odvrate od ovakva načina združivanja u brak.

Uvjeren sam, da će tada i brakovi biti sretniji, a i sudovi rjedje dolaziti u priliku, da postupaju.

V. S.

Rudnici u Rudama.

Davno je već, što je naše susjedno, romantično selo Rude opustjelo, što je zastao u njem svaki posao. Misimo rudarski posao, kojim su se njegovi žitelji bavili kopajući bakar i željezo iz utrobe zemlje i praveći rovove pod ovisokim brdinama.

Već i samo ime toga sela pokazuje, da se u njegovoj blizini kriju važni prirodni darovi, a ujedno označuje kakvim su radom u svoje vrijeme stjecali njegovi stanovnici zaradu, kojom su prehranjivali sebe i svoje.

Prirodni darovi i prirodne sile dobijaju svoju vrijednost po prometu ili po uporabi. Dok leže u zemlji,

„Saturday Weekly Reviewa“ bio ličnim prijateljem gdje Newmanove.

„Što da samo počnem s tom ženom?“ razmišljao Hans često. „Ha! Znam!“ Jedne večeri na najveće svoje čudo opazi gdje Newman, kako je gosp. Kasche pred pivničkim prozorom zasadio aleju od sunčanica, namjestio tamo neku u janstvenu stvar, i nacrtao na zid neke čudne kvake.

„Što to znači?“ pitala se gdje Newmannova. „Jamačno je to nešto protiv mene!“ Jedva je ugasnuo svijetlo u Hansovoj sobi, a gdje Newman podje u spavaćem haljincu onamo, da riješi zagonetku. No još nije dospjela ni do pivničkog prozora, niti je pročitala zagonetni natpis, kad joj se iz grudi ote grozni krik. U taj par otvori se Hansov prozor. „Što je to, što se tu zbiva?“

„O, vi paklenski vraže! Hoćete da me umorite. — Pomoć! Pomoć!“

Hans, koji je za toga izašao iz kuće, prasnio u objestan smijeh.

„Ta šta tražite oko moje kuće, gdje Newman? Zar ne vidite, da ovdje izriekom stoji: Pozor! Vučja stupica! — Nastojte, da se je oslobodite“. Zlorado se smijujući ode u kuću i ostavi gdje Neumannovu svu zdvojnju. Što da sada počne? Da zove pomoć i da se izvrgne ruglu? Nikada! Radije će tu čitave noći izdržati i čekati, da je prvi prolaznici izbave iz neugodna položaja. No ona je precjenjivala svoje sile — i pade u nesvijest. Kad je Hans sa svog prozora ugledao besvjesnu svoju neprijateljicu, spopade ga strah. Stog pojuri dolje, da je oslobodi, no dugi haljinac priječio ga u tome.

(Svršit će se.)

Mudri sudac.

Napise Henrik Sleskiewicz. Preveo N. Toth.

Prije kakvih pet, šest godina otkriše u Mary Posu (Ujedinjene Države Američke) izvore nafte. Za njihovo iscrpljenje osnovala se razna društva, nabavile svake ruke strojeva, crnkova, svrdlova, sagradile stanove za radnike, a nova naselobina prozvaše „Struck Oil“. Za dvije godine zvalo se isto mjesto već „Struck Oil City“, jer je imao svog cipelara, krojača, kovača, mesara pače i svog francuskog doktora, koji je u domovini kom bio blizak i brižan, i koji nije u svom novom zvanju preuzorio veću sreću.

Taj liječnik bijaše — kao što je to u tako malim gradovima običajno — ujedno i poštar, a osim toga bijaše i posljednik jedne naše mjesne ljekarnice. Imao je prema tome i dvostruke mušterije premda je kao ljekar i kao liječnik bio posve neznan, jer nije predavao drugih ljekarnija do: ločernog sirupa i ricinovog sija.

Između ostalih dvije godina sagradilo i željeznice. U gradu je bilo i vlastito poglavarstvo, koje je bilo građansko. Doktora kao prva inteligencija imenovade suom. Šarif i J. Šarif policija bio je cipelar Davis. Gdje je sudac i policija, mora da ima i sudbenih zastupnika, a za sudbene zastupnike u prvom je redu potpuno nula, pače i papa. S toga bi u „Korsu“ otvorena javna knjižnica, a kojoj se za ostali toga moglo kupiti i političke i komercijalne novine. No jedan američki grad ne može biti bez vlastitih novina, i sa kratko izdaje u Struck Oil City jedno revije sa posebnim naslovom „Saturday Weekly Review“, koja je domala brojila toliko abonemata, koliko je grad imao stanovnika. Na-

kladnik toga lista bijaše mu ujedno urednikom, tiskarom, reporterom i kolporterom. Ova potonja dužnost bila mu je to podesnija, jer je uz to imao i vlastitu mliječaru, pak je svakog jutra morao svojim mušterijama raznositi mlijeko. No to ga nije ni najmanje smetalo, da piše političke uvodnike, koji su obično ovako počinjali „Da je prezident Saveznih Država uvažio savjet što smo mu ga pošljednji put dali, to . . .“

Mirno je teka život u Struck Oil City, u nepomućenoj harmoniji, kad li nenadano, nepredvidjeni događaj poremetio mirni grad.

Vlasnik prve trgovine u Struck Oil City bijaše Nijemac, imenom Hans Kasche. Bijaše to mirni, flegmatični Prus. Imao je 35 godina i nakon svog dugogodišnjeg boravljenja u Americi, znao je toliko engleski, koliko je za njegov „business“ bilo od potrebe.

Posao mu je išao sjajno, tako te su ga nakon godine dana cijenili na par tisuća dolara. No u to se pojavi i druga trgovina, koju je osnovala jedna njemačka dama. Između oba konkurenta razvi se žestoka borba, kojoj bijaše povodom gdje Neuman — ili kako se nazivala — Newman, vlasnica druge trgovine.

U slavu otvorenja posla, priredila je gdje Newman „lunch“ kod kojega se servirao i kolač, priredjen od brašna i nešto alajna. Mladi pothvat silno bi usitjed toga stradao, da nije gdje Newman smjestila nepobitno dokazala, da brašno potječe iz dućana gosp. Kaschea. Rezultat ove kolačeve pripovijesti bijaše, da su g. Kaschea raskričali kao podlaca i nevrijednika, koji je u stanju i najskrajnije mjere poduzeti, da nanjedi svome protivniku. Neprijateljstvo je sve više i više raslo, i često su se motrili sa vratu svojih dućana gosp. Kasche i gdje Newman pogledima, koji su su bili puni mržnje. Već bi davno bilo došlo do škanđala, da se nije Hans plašio suda, a uz to je urednik

da u njih niko ne dira i njima se ne poslužuje, mogu se opravdano nazvati mrtvim blagom.

Gdje cvate promet, gdje se razvija industrija koja ruda i grade tvornice, tu se brzo dižu i sela i gradovi u svome napretku i procvatu.

Zato je i sve nas obradovalo, kad se stalo tvrditi, da će i naše Rude početi opet živjeti. I mi smo u svoje vrijeme bilježili ovake glasove, koji su nam stizavali od ljudi, koji su morali biti upućeni u stvar.

Počelo bušiti neko njemačko društvo, koje je imalo i kupiti sve rudokope od vlasnika Fabera, te početi opet kopanjem rude, graditi talionice i urediti željeznicu od Ruda. Svi su se ti glasovi malo po malo opet utišali.

Danas nam je opet zabilježiti jednu vijest, što se rudarskih rudokopa tiče. Dovezla se prije dva tri dana jedna komisija iz Zagreba, pa ravno pošla u Rude. Opatismo se za svrhu ovog povjerenstva i doznasmo s najkompetentnije strane ovo:

Vlasnik rudnika Kajetan Faber, koji se nalazi u Beču, ne plaća već godine rudarskih pristojba i poreza. Uslijed toga vodi već dulje vremena državni erar o rhu na rudnik Faberov. Dug je na porezu narasao na neko 40.000 K. Erar je već višeput htio da odredi dražbu, ali je na molbu vlasnikovu odustao. Sada će se međutim raspisati dražba i pomenuto je povjerenstvo imalo zadaću, da procjeni čitave rudnike. Ovaj je rad obavljen u 4 dana.

Erar je zastupao kr. pravni er. savjetnik dr. Krešimir Kvaternik, a sudbenu je komisiju vodio sudb. vijećnik Pavišić s dva rudarska vještaka kao procjenitelja.

Dražba bi se imala raspisati na svršetku svibnja ili početkom lipnja.

Mi bismo umjesto svega toga najvoljeli, da u rudokopima nastupi nakon dugotrajne stanke posao, pa da stotine radenih ruku uzmogne opet zasluživati onđe svoj kruh.

Domaće vijesti.

Superkolaudacija mosta preko Gradne. Na 1. veljače određena je bila natpohvalba mosta preko Gradne u Jurjevskoj ulici.

Ovo uređivanje obavio je tehnički izvjestitelj kot. oblasti inž. Prister u nazočnosti trg. načelnika Josipa Čopa, odbornika Ivana Levičara i Josipa Budija, te poduzetnika inž. Josipa Doubskoga.

Povjerenstvo je pregledalo rečeni betonski most, te pronašlo, da se nije na mosnoj konstrukciji, na parapetima, a niti na otpornjacima pokazala nikakova mana ni pukotina, pa ni najmanji trag slegnuća.

Stoga je razloga povjerenstvo predložilo, da se poduzetnik inž. Josip Doubsky riješi svakog čimnjeg jamčenja za ovaj most, te da mu se povrati jamčevina, koju je položio kod gradnje mosta.

Budući da je na sjevernoj strani parapeta opaženo zelene mahovine mikroskopične, to će se ova odstraniti vodom i solnom kiselinom.

Premještenje. Županijski perovodja g. Mirko Kršnjavi premješten je kotarskoj oblasti u Cabru, te mu je povjerena uprava rečene oblasti. Cestitamo.

Imenik najjačih porezovnika skupština za godinu 1908. Bilježimo one iz samoborskoga kotara: *Kiepath Milan pl., vele posjednik, Balagovi dvori K 3.480-72, Levičar Ivan, trgovac, Samobor, K 3.463-17, *Horvat Gjuro dr., odvjetnik K 1.132-88, *Forko Franjo, župnik K 1.056-10, Kiepath Vilim pl., posjednik, Bregana K 677-41.

Bilješka * znači, da je porez dvostruko uračunan na osnovu § 9. zakona od 1886. o ustroju županija.

Srebrni pir. Samoborac i ravnajući učitelj u Rovišću g. Stjepan Šimec slavio je sa svojom suprugom gđjom Katarinom srebrni pir na 5. o. mj. Svečarina želimo dočekati i zlatni pir.

Zemaljske pripomoći. Iz zemaljskih sredstava doznačeno je za opravak župne crkve i župnog dvora u Noršić-selu pripomoć od 3350 K, a za opravak župnog dvora u Rudama 1300 K.

Regionalna gospodarska izložba u Samoboru. Odbor za arangement ove izložbe održao je neki dan sjednicu, da uglavni potanji program same izložbe.

Koliko možemo danas javiti, radi se o tome, da pored izložaka gospodarske naravi bude valjano zastupani i naš obrt. Naši obrtnici moći će zaista izložiti dovoljno predmeta, koji će bez sumnje steći dopadnost posjetilaca.

Pomišlja se i na izložbu kućnog ženskog obrta (ženske ručne radnje s osobitim obzirom na narodne motive). Bit će nužno da se za ovaj odjel izložbe konstituiraju posebni gospojnski odbor, koji će aranzirati izložbu radnja pomenute vrste. Naše učiteljice pogotovo su zvane da u tome poslu sudjeluju. Ovaj popunjeni program dolazi još pred sjednicu čitavoga odbora, koji će se sazvati valjda idućeg tjedna. Tad će se još pojedina pitanja prefrstati i definitivno ustanoviti, u kojem opsegu će pojedine grane gospodarstva i industrije biti zastupane. Iza toga će izći poziv na gospodare i obrtnike, u kojem će se pozvati da sudjeluju kod izložbe.

Za Šmidhenov spomenik prispjeli su nadalje ovi prinosi:

G. Ivan Tunković, pravni vježbenik, predao nam je 8 K 20 fil. sabranih u društvu, koje je slavilo godovno našeg sugradjana g. Marcela Melinščaka.

„Verglaši“ sa plesa pučke čitaonice i knjižnice predali su 13 K 02 f.

Obitelj Gollner poklonila je za spomenik 6. K. U gostionici g. Šoštarica sakupila je „Jeka“ 5 K 50 fil.

U gostionici g. Petra Belana sabrano 3 K, u gostionici g. Ignaca Stiplošeka 80 fil, u gostionici g. Mije Noršića 2 K 50 fil.

Prigodom pira g. Imbre Koštrmana i njegove supruge Fanike rođ. Fabijanec sabrao je g. Mirko Klešić 5 K 40 fil.

U kući g. Vjekoslava Leskovića prigodom desetogodišnjice njegova vjenčanja, sabrano je 10 K.

Prije iskazano K 359-55

Sada K 54-2

Ukupno K 413-97

Za kanalizaciju Gajeve ulice darovao je gos. Franjo Reizer, st. vele posjednik u Samoboru, 40 K. Ovu je svotu položio kod blagajnice trgovišnoga poglavarstva. Doista hvale vrijedan čin lokalnoga patriotizma.

Dar narodnom muzeju. Arheološkom narodnom muzeju u Zagrebu darovao je g. dr. Milan Biščan, kr. kot. liječnik u m. veći broj rimskih staklenih i zemljanih posuda, te više bronsanih narukvica nadjeh u Popovu dolu (Sv. Marija Pod Okić).

Lična vijest. Kot. liječnik g. dr. Božidar Krnic nastupio je svoju službu kod ovdješnje kotarske oblasti na početku ovoga mjeseca. Stantije i ordinira u Obrtničkoj ulici.

Vjenčanje. G. Vjekoslav Vuković obrtnik vjenčao se 12. o. mj. s gđjom Ankom Herceg, kćerkom vrijednog starine g. Marka Hercega. Vjenčanje je obavio rođak mladenke g. Vjekoslav Noršić, kapelan u Stejnecu. — Bilo srečno!

Predavanje u pučkoj knjižnici i čitaonici održat će se sutra u nedjelju, u 4 sata poslije podne. Predavat će svrš. filozof g. Blaž Magjer iz Zagreba.

Zdravstvene prilike u samoborskom kotaru u prvoj polovici mjeseca veljače bile su s obzirom na vijesti, što dolaze iz raznih krajeva domovine, dosta povoljne. Influenca je znatno popustila, a gdje se pojavila, prošla je bez težih posljedica, bez zamašnjih komplikacija i dosta neuduzno. Od pošasnih bolesti pojavilo se nekoliko slučajeva lakoga dobraca u općini Stupnik, napose u selu Blatu. Uz dovoljnu njegu i liječničku pomoć bolest je neuduzna a može se uzeti, da ne će zauzeti većih dimenzija. Bolesti disačnih organa prestale su, što se može odbiti na povoljne vremenske prilike. Pomor je bio minimalan.

Dr. J.

Zatvorena škola. U Hrv. Stupniku zatvorena je škola radi ospica, koje su se stale pojavljati među tamnošnjom školskom mladeži.

† **Micika Perić rođena Karal** umrla je nakon dugotrajne i teške bolesti na Rijeci dne 5. o. mj. navršivši 31 godinu života.

Pokojnica, koja je rodom Samoborka, poznata nam je sa zabava naših društava, kod kojih se istakla i sa svojom glazbenom vještinom i kao diletantica kod kazališnih predstava. Orlikuje je mnogobrojna redbina. Laka joj zemlja!

† **Anastaziya Turovec** umrla je u mladanoj dobi od 22 godine nakon kratkotrajne i teške bolesti. Oboljela je u Zagrebu, te se nalazila na putu u roditeljsku kuću, kada je zastigla smrt. Pokoj joj vječni!

Odvažna djevojka. Iz Kalja je doveden ovamo po oružnicima Franjo Lukanec radi zločina javnog nasilja 4. sl. On je u društvu sa Franjom Sokolićem dana 6. veljače oko 7 sati uvečer došao u posve osamljenu kćerku Janka Severovića u Stojdrazi, gdje se nalazila sama 18-godišnja kći njegova Anica. Tu su platili i litru vina, a za drugog već nijesu imali novaca, pa im stoga nije Anica htjela više dati vina, već je Frane Sokolić založio sat i popio s drugom još 3 litra vina. Iza toga su stali natezati djevojku i prijetiti joj tražeci, da im odmah vrati sat. Djevojka pobježe iz kuće, oni za njom, dok ona opet sretno ne umakne u kuću i zabravi vrata. Nato su oba orlika pristupila prozoru, koji su razbili hoteli kroza nj prodrjeti. Anica vide! ovo, opali hitac iz revolvera, čega se ovi nijesu pobojali. Uz pomoć svoga druga penjao se Frane Sokolić, da će kroz prozor u sobu, kad dobije po glavi sjekiricom, kojom se u nuždi poslužila djevojka, i time osujetila izvedenje njihove namisli.

Uto je došao i Aničin brat Miloš, našto su počinitelji pobjegli. Oružnička je ophoda dovela Franju Lukanca u uze kot. suda, dok se njegov drug uslijed ozljede zadobivene sjekiricom nalazi u bolnici u Brestovcu.

Valentinovo. Jučer je bio neobično krasan dan. Sunce je upravo proljetnom toplinom ogrijavao zemlju i veselo pozlačivalo naše okolišne brežuljke, na kojima se još mjestimice opažaju tragovi zimskog najčernjeg plasta

„Valentinovo“ i jest po narodnom vjerovanju i tradiciji „prvi proljetni dan“, kad topliji vjetrovi dolaze a vesele ptice slave svoje pirovanje zaželivši si, da i one udju u „slatki bračni jaram“. Dakako da iza toga dana ima pravo da i snijeg zamete, da bura zaduva i da promrzava voda. A tako se obično i zbude, pa onda je na sv. Matiju red, da razbija led, ili „da ga načini, ako ga ne nadj“.

Jučer je bio od starine poznati valentinski sajam u Samoboru. Posjećen je bio vrlo dobro, trgovina bijaše dosta živahna.

Dotjerano je u svem 1014 komada rogatoga blaga i 189 svinja.

Otrovala guške. Mica Sokolović iz Ordanji smislila je osvetu protiv svoje susjede Taže Mišić, s kojom se već višeput porječkala i živjela u krvnom neprijateljstvu. Otrovala joj 10 mladih gušaka. Prekojuče je bila kod suda rasprava, na kojoj je Mica osudjena na 1 mjesec zatvora i na naknadu za otrovane guške. Optuženica nije pristupila k raspravi.

Društvene vijesti.

Pučka knjižnica i čitaonica u Samoboru najtoplije zahvaljuje svoj onoj gg., koja su kod posljednje zabave poduprla društvo bud zgdicima za tomboiu, bud novčanin prinosima i darovima.

Gosp. Mirko Klešić, ljekarnik, darovao je ovaj čitaonici 6 uokvirenih slika i to: „Dolazak Hrvata“, „Smaknuće Ljutomišla“, „Krunisanje kralja Zvonimira“, „Smrt Stjepana II.“, „Ugovor s Kolomanom“ i „Borba s Tatarima“. Društvo na ovome daru usrdno zahvaljuje.

Dobrov. vatrogasno društvo u Sv. Nedjelji nabavilo je štrcaljku od tvrtke R. A. Smekal. Dostora će započeti vježbama, pa će se tako spremiti za obranu ljudskoga imutka.

Iz zastupstva općine Podvrh.

(Sjednica održana 6. veljače.)

Nazočno 16 odbornika od 24. Od kotar. oblasti prisustvuje kot. predstojnik Milan Ključec; od opć. poglavarstva načelnik Josip Šimončić i bilježnik Vilim Pavlović.

Zaključeno je ponovo zamoliti zem. vladu, da dopusti ponajprije gradnju dvorazredne pučke škole u Samoboru, a ne u Farkaš-veima.

Zastupstvo votira za gradnju jednorazredne škole u Noršić-selu svotu od 5000 K.

Ulaže utok na vladu proti odluci žup. upravnog odbora, kojom je povišen opć. namet sa 3 po sto za naplatu bolno-opskrbenih troškova.

Ne dozvoljava potpore za ogradu grobija kod kapele sv. Križa u Otruševcu.

Izabire odbor za uređenje prolaza za god. 1908.

Doznačuje novčanu pripomoć od 20 K za podignuće spomenika dr. Anti Starčeviću.

Hrv. pripomoćnom društvu u Beču podjeljuje novčanu potporu od 20 K.

Ovlašćuje opć. poglavarstvo za sklopljenje kupoprodajnog ugovora s Mikom Tandarićem iz Kotara za kup opć. zemljišta.

Zaključuje, da se sa krčmarima pokuša nagoditi za opć. potrošarinu i porez na vino za godinu 1908.

Zaključuje, da se dosad drugdje uloženi novci ima pohraniti u „Samoborskoj Medicini“.

Da se od trgovišne općine Samobor zamoljuje račun o uništenim grobnim pristojbama.

Da ravnateljstvo kr. pošte uzdržaje u vlastiti režiji zbirni kod Ruda.

PROSVJETA.

„Za domaći obrt i trgovinu“. (Pučka predavanja sveska 2.) Pod tim natpisom izdalo je „Hrvatsko društvo za pučku prosvjetu“ predavanje svoga člana g. Sirovatke, držano u Varaždinu 15. prosinca 1907. po budom tamošnjeg „Zanatlijskog i pomoćničkog društva“. U vrlo popularnom obliku razlaže se u toj knjižici — kako ćemo spasiti i podići domaći hrvatski obrt i trgovinu? Društvo za pučku prosvjetu izdalo je ovako predavanje u više tisuća primjeraka, da se naše obrtništvo i hrvatski trgovci u cijeloj domovini upoznađu mislima, primjerima i prijedlozima, što ih predavač ima. Društvo za pučku prosvjetu umoljava sva obrtnička, radnička prosvjeta i potporna društva, zatim sve pojedince, kojima je na srcu domaći obrt i trgovina, te u voljni među zanimanim krugovima širiti tu vrlo poučnu knjižicu, da pišu društvenoj upravi (ilica 64, Zagreb) i ujedno javu, koliko primjeraka žele preuzeti.

Samoborac kao dramatičar. Gjuro pl. Horvatz rođen je Samoborac. Položio je kod nas pučku školu i mnogi će ga se saučenicu dobro sjećati. Kemi je prošao u Zagreb u gimnaziju, pa onda u vojničku školu. Bio je poručnikom i natporučnikom u vojsci, onda se najedamput pojavio u Njemačkoj kao civilista.

njemački književnik. Napisao je knjižicu „Der Buckelmajor“, kasnije propovijest „Victorie“. Sad je izašao Hondrey pred njemačko općinstvo jednom svojom dramom, koja se zove „Austrija“. Pisac ju je sačinio u 5 činova, pisana je u prozi i daje joj oznaku svjetsko-gradjanskoga igrokaza. Nije u njoj zatajio svojih osjećaja kao Hrvat, što je vrijedno da napose istaknemo. Na njegov se književni rad osvrnuo nedavno „Obzor“ u svom književnome prilogu.

„Vatrogasni vjesnik“ donosi članak: „Nesreće uslijed električne struje“ iz pera dra. Mije Juratovića. Članak će se nastaviti kroz više brojeva.

Gospodarstvo.

Sjeme za sjetvu.

(Svrjetak.)

Sjeme za sjetvu mora da bude i zdravo. Kako od bolesne i krhke stoke ne može biti zdrava podmlatka, tako od bolesna i slaba sjemenja ne može biti zdrava i dobra ploda. Gospodarske su biljke podvrgnute raznim bolestima. Ove najviše prouzrokuju razne gljivice, a mogu ih prouzročiti i štokakve nepogode. Osobito kod žitarica: pšenice, rži, ječma i zobi, kao i kukuruze lako se pojave bolesti, a najviše je raširena snijet. Ta je bolest gospodarima dobro poznata a poznato im je i to koliko može ona na usjevima učiniti štete. Uza sve to se još na usjevima opaža, da se gospodari ništa ne brinu e bi tu bolest spriječili kod izbora sjemenja za sjetvu. U tome bi moglo biti najviše krivnje, da se snijet pojavljuje, neznanje u razviku same bolesti. Zato ću ukratko napomenuti, kako se snijet na usjevima može pojaviti, i kako raširiti, da može uništiti kojiput gotovo čitavi prihod.

Snijet na žitaricama prouzrokuje male gljivice, koje se množe i šire trusovima, i kojih se u vrlo velikoj množini nalazi u snjetljivom zrnu.

Kad se zrno posije i počne tjerati klicu, počnu se razvijati i trusovi snijeti, koji okuže mladu biljku. Ova se može početkom posve lijepo razvijati bez osobite štete. Kad se pak u batvu počnu zametati klasovi od žitarice, onda ih okuže gljivice još prije nego se klasovi pokažu, te im naškode tako, da se u zrnu razvijaju samo trusovi (crni prašak) umjesto škroba.

Ove gljivice ne okuže samo klasje, nego okuže i ostale dijelove biljke, što se osobito opaža kod kukuruze.

Klicavost ovih gljivica može trajati dulje vremena, dapače se opazilo, da je njihova klicavost u proljeće veća, negoli je bila u jeseni i da te gljivice svoju klicavost očuvaju još i u gnoju, ako se slama od snjetljivih žitarica upotrebljava za nastelju. Ako se zemlja gnoji takovim trusnim gnojem, lako može gospodar sa takovim još nesaginitim gnojem okužiti zemlju na koju sije žitarice i tako učiniti, da usjev postane snjetljiv. Neka si gospodar sjeme prije sjetve protivi toj bolesti osigura time, da sjeme prije sjetve kvasi.

Za kvasenje može se upotrijebiti ili vapnena voda ili još bolje rastopina modre galice. K 100 lit. vode rastopi se pol klgr. modre galice, te se u nju stavi toliko sjemenja, da nad njime stoji rastopina do 10 cm visoko. U toj se rastopini ostavi zrnce 12—15 sati, te se za to vrijeme više puta promiješa. Poslije toga se odlije rastopina, a zrnce se svježom vodom ispere i razgrne po podu, da se isuši od vode.

Tim si načinom može gospodar osigurati — koliko je barem u njegovoj moći — da mu usjev ne postane snjetljiv te da si može osigurati prihod. Budući da može i vjetar raznositi gljivice snijeti iz jednog polja na drugo, gospodar će teško obraniti od snijeti svoje usjeve, ako ima susjeda, koji je posijao snjetljivo zrnce.

Sjeme za sjetvu treba da bude čisto. Nema veće pogreške kod gospodara negoli je ona, ako ne nastoji, da posije što čišće sjeme, da si nečistim sjemenjem ne povećava još i sam drač, kojega i onako ima dosta u polju. Ođje raste drač, tamo je nemoguće rasti drugim biljkama. Drač uzima biljkama ujedno i hranu iz semlje, koju bi one morale imati za svoj razvitak. Za čišćenje sjemenja imade danas raznih dobrih strojeva, kojima može svaki gospodar posve očistiti sjeme. Tko toga ne čini, ne će biti zadovoljan sa prihodom svoga usjeva, jer — kakova sjetva, takova žetva.

Fran Kurak.

Samorodna američka vrsta loze „Delavare“.

Za ovu vrstu loze pravi veliku reklamu jedan mađarski pepinjerista Nagy Gabor u Velikoj Kodji.

„Ne treba više cijepiti, rigovati, prašiti sumporom ni škopiti modrom galicom. „Sora Delavare“ ne boji se filoksera, ni peronospora, ni druge koje bolesti, a da je fino vino, a da i nije loza cijepljena“. Ovako piše Nagy Gabor o toj svojoj lozi.

Ova tvrdnja Nagy Gaboru nikako ne stoji, jer loza „Delavare“ ne odoljeva filokseri, a treba je braniti protiv peronospora i drugih bolesti isto kao i do-

maču cijepljenu lozu. Vino je pak neugodnog teka i za trgovinu od male vrijednosti.

Isto nam je tako nepovoljni sud o ovoj lozi javilo i ravnateljstvo vinogradarske škole u Montpelleru u Francuskoj i čuveni mađarski pepinjerista Sigmund Teleki. Smatrali smo stoga za dužnost na ovo upozoriti i naše vinogadare, da ne nasjednu nesavjesnoj reklami.

P. Cesar.

Koliko je Samobor potrošio mesa u godini 1907.

U mjesnoj klaonici zaklano je u prošavšoj godini 758 komada goveda, 830 telića, 769 svinja i 147 komada janjadi, to jest u svemu 2504 komada domaćih životinja. Obzirom na tu impozantnu brojku bilo bi svakako zanimljivo znati, koliko je prošle godine svaki Samoborac potrošio mesa.

Uzmimo, da je svako zaklano goveče vagnulo 150 kilograma čistog mesa, to 758 komada čini 1137 metarčkih centi ili 113.700 kilograma govedine; ako nadalje uzmemo da je svako zaklano tele imalo 25 kilograma mesa, to 830 komada čini 207 i pol metrc. ili 20.750 klgr. teletine. Uzmimo nadalje, da je svako zaklano svinjče vagnulo poprijeko 80 klgr. čistoga mesa, to 769 komada svinja čini u svemu 615 metrc. ili 61.520 klgr. svinjetine. Napokon uzmimo, da je svako zaklano janje bilo teško 8 klgr. to 147 komada janjadi čini 11 i pol metrc. ili 1176 klgr. janjetine. Daklem sve u svemu 1971 i pol metrc. ili 197.146 klgr. čistog mesa.

Bilo bi sad interesantno znati, u kojoj je mjeri svaki pojedini Samoborac sudjelovao kod „uništavanja“ te si ne količine mesa.

Uzmimo, da žiteljstvo Samobora broji 2800 duša. Prema tomu došlo bi na svakog čovjeka 70 klgr. i 36 dekagr. mesa na godinu ili oko 20 dekagr. dnevno. Ali uzmimo, da jedna trećina samoborskog žiteljstva to jest djeca do 8 godine, ne jede mesa, to izlazi, da svaki odrasao Samoborac pojede mesa na godinu 105.60 klgr. ili 29.33 dekagr. dnevno.

Ovdje dakako nije uzeto u obzir ono, što se zaklalo kod kuće za kućnu porabu.

M. Kunštek.

Gospod. podružnica u Samoboru održavat će 20. veljače u 9 sati prije pod. glavnu skupštinu u Podvrškoj školi u Samoboru, kamo se gg. članovi najuljudnije pozivlju. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika posljednje glav. skupštine. 2. Čitanje dopisa. 3. Izvještaj tajnikov 4. Uplata dužne članarine i upisivanje novih članova. 5. Prijedlozi. 6. Dijeljenje djetelinjeg sjemenja. 7. Razno.

Josip Herović.

Naši stariji Samoborci dobro se sjećaju toga imena. Josip Herović bio je njihov „školnik“ i oni pripovijedaju o njemu s puno poštovanja i hvale. I onda kad njegovi učenici ističu njegovu strogost ne zaboravljaju na hane osjećaje, koje su dužni ovom pučkom prosvjetitelju koji je nekoć tako važnu ulogu igrao u Samoboru.

Spomenut ćemo već sada, da je Herović u svoje vrijeme bio jedan od prvih učitelja u čitavoj domovini. Povijest hrv. školstva zapisala ga na časne stranice svoje. Ali i Samobor ga je zabilježio u red svojih vrijednih ljudi, koji su se živo i neutrudivo borili za njegove probitke i ulagali svoje sile za njegov napredak.

Njegov grob, koji se nalazi odmah uz divni spomenik Rendićev Perkovcu, obilježen je doduše čednim krstom, ali koji dobiva to veću vrijednost, što su ga postavili njegovi zahvalni učenici.

Mi smo odlučili, da iznesemo o ovom javnom radniku sve, što ćemo moći doznati iz starijih pisama i životopisnih podataka, koji su već dosada objelodanjeni, a dobro će nam doći sve ono, što bi nam pojedinci znali ispričati o Herovićevu javnom radu i djelovanju.

Gosp. Franjo Reizer st. bio je tako ljubazan, te nam je stavio na raspolaganje nekoliko zgodnih bilješki iz života Herovićeve, a koje si je pokojnik sam ubilježio. Mi ćemo ih upotrijebiti, kad ćemo osvjetliti rad ovog revnog školnika u našem listu.

Što ćemo u ovom godištu našega lista pisati o Josipu Heroviću, držimo, da ćemo ugoditi našim čitačima. Kao lokalni list, koji smo se svagda rado osvrtili na samoborsku prošlost, ocijenit ćemo tako rad jednog čovjeka, koji punim pravom zaslužuje, da se napiše o svim njegovim djelovanjima. Tako ćemo u starijem našem gradjanstvu osvježiti uspomenu na ovog vrlkog trudbenika, a mlađoj generaciji predočiti rad čovjeka, koji ima za Samobor velikih, trajnih i nesporivih zasluga.

Pokladna kronika.

Peška knjižnica i čitaonica održala je svoju zabavu na Svijećnicu, koja je u svakom pogledu lijepo uspješa. Bio je velik broj posjetilaca iz naših gradjan-

skih krugova, a krasni spol osobito brojno zastupan. Tombola je bila vrlo obilata, a zgodici bijahu darovi samih članova čitaonice.

Animirani ples potrajao je do rane zore. Zabava će ostati u najljepšoj uspomeni svima, koji su je pohodili.

Hrv. Sokol u Samoboru. Ovo naše mlado i simpatično društvo imalo je svoj ples u nedjelju, 9. o. mj. Ples je bio, prema sadanjim prilikama, dosta lijepo posjećen, te se je razvila vrlo živahna i oduševljena zabava „Jeka“ je prisustvovala korporativno i zasladiła večer s nekoliko popijevaka. O ponoći improviziralo je društvo koncert sa članovima „Jeka“ i glazbe, koji je pobudio općenu dopadnost.

Goste je pozdravila rana zora u plesačoj dvorani i pokrajnim odajama.

Obrotničko-radničko društvo „Napredak“ drži ples sa tomolom 16. veljače u dvorani kod gostionice „Grada Trsta“. Svira kr. domobranska glazba iz Zagreba. Ulaznina po osobi 1 K, a od obitelji 2 K. — Čisti je prihod namijenjen za potporu bolesnih članova i njihovih obitelji.

Vojno-veteransko društvo bana Jelačića imat će svoj krabuljni ples s tomolom 23. veljače u dvorani gostionice „Grada Trsta“. Svira domobranska glazba. Čisti je prihod zabave namijenjen blagajnici društva, iz koje se pružaju potpore bolesnim članovima kao i njihovim obiteljima. — Ulaznina obitelj 2 K, po jedinac 1 K. — Tko pomutnjom ne bi poziva dobio, neka ga izvoli kod podzapovjednika Antuna Kogoja reklamirati.

Hrv. pjevačko društvo „Jeka“ u Samoboru priređuje svoj šaljivi koncert s plesom uoči pokladnoga utorka, dne 2. ožujka. Koliko možemo danas javiti, bit će na ovoj zabavi uobilju veselosti, smijeha i šale. Odat ćemo, da će se izvoditi sasna nova šaljiva opera — bez pjevanja i razgovora, koja će jamačno pobuditi općeno zanimanje. Na redu su i šaljivi zborovi, koji su uvježhani upravo za ovu zgodu. Kako društveni zborovodja slavi toga dana 25. godišnjicu svog pokladnoga nastupa, imade i on svoj posebni program, ali ga zasad drži još tajnom. Da će se i poznati samoborski gardist pojaviti na podiju, to se samo po sebi razumije. Glazba će takodjer izvoditi nekoliko šaljivih komada.

Ovih će dana biti razaslani vrlo ukusni pozivi, pa ako ga tko pomutnjom ne dobije, neka ga izvoli reklamovati kod društva blagajnika g. Gečeka.

Kretanje željezničkih vlakova

mjeseca veljače.

Iz Samobora u Zagreb: u 6 i 10 sati jutrom, u 1:30 po podne, i u 7 sati uveče.

Iz Zagreba u Samobor: u 8 i 11:45 prije podne, u 3 poslije podne, i u 7:03 uveče.

Objava.

Častim se ovime obznaniti p. n. općinstvu Samobora i njegove okoline, da sam u Rambergovoj ulici br. 46 (kuća gdje. Kazić) otvorio

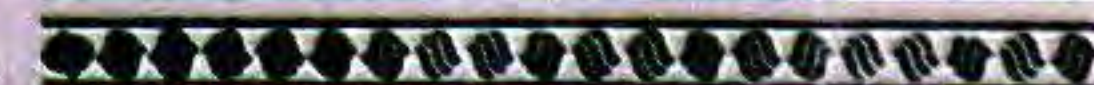
krojačku radionicu muških i ženskih odijela.

Kako sam u svojoj struci potpuno uvješten, moći ću svim zahtjevima cijenj. općinstva potpuno udovoljavati, te ću sve narudžbe obavljati točno, savjesno i uz najumjerenije cijene.

Preporučujući se sl. gradjanstvu, da me svojim povjerenjem počasti, bilježim se

odličnim štovanjem

Antun Vogrinc,
muški i ženski krojač.

SKLADIŠTE

svih vatrogasnih sprava i gospodarskih potrepština

PODRUŽNICA

R. A. SMEKAL

ZAGREB, Frankopanska ulica broj 9.

Najnovije

„Patent Smekal“

Štrcaljke sa ravnotezom najnovijeg sustava za prijenos umanjene radne snage od 40°, koje s desne i s lijeve strane vodu sišu i dižu, te je okretanje nepotrebno.

Sustav odlikovan 1903. sa prvom počasnom diplomom i zlatnom kolajnom.

„Vila Zelendvor“

u Šmidhenovaj ulici br. 23. iznajmljuje se počevši od 1. travnja t. g. bud cijela sa baštom i malim vinogradom, bud pak samo stan u villi, koji se sastoji od 4 sobe, kuhinje i ostalih nuzprostorija.

Poblize se može saznati u pomenutoj villi.

Traži se

djevojčica u dobi oko 14 godina za obavljanje lakših kućnih poslova.

Poblize kod gospodje Fanike Wagner, Samobor.

Željezna blagajna

broj 4 s dvostrukim vratima prodaje se jeftino.

Poblize u upravi ovog lista.

Upravo prispjele crvene i žute

slatke naranče

limune 6 kom. 20 filira, svježi rusi, haringe, prave francuske sardine, očičene sardete, trapist i parmazan sir, čaj, pecivo k čaju, malaga grožđe, krah mandule, lešnjike, salonske bombone, maroko datulje, smokve, sahe šljive, kisele krastavce i paprike, pekmeza i meda, sve uz umjerenu cijenu preporučuje

V. Mateta.

Javna zahvala.

Prigodom zadesivše nas goleme tuge, koja nas je snašla uslijed iznenadne smrti naše neprežaljene jedinice kćerke

Anastazije

primili smo mnogo utjehe nebroje i nedokaze ljubavi od našeg dobrog roda, prijatelja, gradjanstva i znanaca naročito pak od naših milih šogora odnosno supruga Tome i Fanike Mataušić te kumova gg. Hajoš.

Svjema budi ovim izrečena naša najdublja i najtoplija zahvala.

Nemanje budi hvala svim cijenjenim mladencima i mladenkama kao i svemu cijenjenom gradjanstvu, koje je našu neprežaljenu jedinicu sprovelo do vječnog pravišta.

U Samoboru 6 veljače 1908.

Štefan i Barbara Turovec
tugujući roditelji.

Iznajmljuje se

mesnica

odmah. Ova je na prometnom mjestu kraj mosne vage, a uvjeti su povoljni. — Poblize kod vlasnika E. Presekoga, Šmidhenova ulica 11.

Pučka štedionica dion. društvo u Samoboru.

POZIV

na I. redovitu glavnu skupštinu, dioničara „Pučke štedionice dion. društva u Samoboru“

koja će se održati dne 16. veljače 1908. u 4 sata poslije podne u prostorijama „Pučke štedionice“ sa slijedećim

dnevnim redom:

1. Izvješće ravnateljstva za poslovno vrijeme od 1. srpnja do 31. prosinca 1907.
2. Izvješće nadzornog odbora.
3. Podijeljenje apsolutorija ravnateljstvu i nadzornom odboru.
4. Izbor jednog člana u ravnateljstvo i jednog u nadzorni odbor.
5. Možebitni prijedlozi dioničara.

U SAMOBORU, 29. siječnja 1908.

Ravnateljstvo.

RAČUN RAZMJENE

dne 31. prosinca 1907.

Aktiva

	K	fl.
Trošak osnutka	K 6.036 78	
Odpis za god. 1907.	603 68	5.433 10
Inventar	K 1.100 —	
Odpis za god. 1907.	100 —	1.000 —
Mjenice	331.755	67
Dužnici u tekućem računu	2.799	48
Pravni troškovi	65	70
Gotovina	20.282	94
	361.336	89

Passiva

	K	fl.
Dionička glavica	100.000	—
Pričuva zaklada	5.000	—
Uloži na knjižice	134.287	79
Vjerovnici u tekućem računu	11.208	91
Polozi	890	—
Ustupljene mjenice	102.298	—
Prijelazni kamati	3.051	18
Dobitak	4.623	01
	361.336	89

RAČUN GUBITKA I DOBITKA

dne 31. prosinca 1907.

Gubitak

	K	fl.
Uprava	3.342	66
Porez na kamate uložaka	202	98
Kamati uložaka	2.173	11
Kamati tekućega računa	151	58
Kamati reeskompta	K 3809 63	
Plaćeno za god. 1908	993 31	2.816 32
Odgje troškova osnutka	603	68
Odpis inventara	100	—
Dobitak	4.623	01
	14.013	34

Dobitak

	K	fl.
Kamati mjenbenih zajmova K 13635 69		
Primljeno za god. 1908. K 4054 49	9.001	20
Providbe	4.412	14
	14.013	34

Samobor, 31. prosinca 1907.

ZA RAVNATELJSTVO:

L. Levišar v. r.

Fran Vrhšič v. r.

Ispitano te sa glavnim i pomoćnim knjigama suglasno pronađjeno.

NADZORNI ODBOR:

Vladoje Prišter v. r.

Stjepan Vuković v. r.

OGLAS.

Od posjeda Gliznik i Zagrebčica prodat će se pojedine čestice

svake vrijede

u poslovnicu gospoštije u Glizniku u 9 sati prije podne, a prodat će se čestice u općinama

Domaslovec-Strmec-Sv. Nedjelja,

iza toga

dva mlina, jedna kuća i vrt u Samoboru pri Gradni i cijela Čarda blizu Hrastine.

Gospoštija Gliznik.